

Ulu öndərin razılığını qazanmış inşaatçı

Xalqımızın görkəmli oğlu, ulu öndər Heydər Əliyev Naxçıvan Milli Məclisinə rəhbərlik edərkən – 1991-ci ilin çətin və ağır blokada dövründə Sumqayıtdakı "Azmənzilsənayetikintitəmir" İstehsalat Birliyinin baş direktoru Akif Zeynalova muxtar respublikanın bütün rayonlarında tikinti idarələri olan Tikinti-Təmir Tresti yaratdığına, onun səmərəli fəaliyyətini təmin etdiyinə görə məktub göndərmiş, xüsusi təşəkkürünü bildirmişdi: "Hörmətli Akif bəy! Mən sizi şəxsən tanımıram. Ancaq bu çətin günlərdə Naxçıvana tikinti materialları və yanacaq, maşın-mexanizmlə göstərdiyiniz daimi köməyə görə sizə təşəkkürümü bildirirəm. Burda inşa etmə istədiyiniz kərcip zavodu isə bu gün Naxçıvana daha çox gərəkdir. Hörmətlə: Heydər Əliyev."

Həmin illərdə ovaxtkı Azərbaycan rəhbərliyi Naxçıvana ögey münasibət bəsləyir, Heydər Əliyevə isə sərt qadağalar qoymuşdu. Bu, elə bir dövr idi ki, respublika tabeli heç bir müəssisə Naxçıvana kömək edə bilmirdi. Amma "Azmənzilsənayetikintitəmir" İB Moskvaya tabe olduğundan, Akif Zeynalov kimsəyə hesabat vermədən, qorxub-çəkinmədən Naxçıvana əl uzadırdı. Muxtar respublikada yaratdığı 7 idarədən ibarət Təmir-Tikinti Trestinə İran ərazisindən daşınmaq-la tikinti materialları göndərirdi. Bu isə yardımlara həssaslıqla yanaşan Heydər Əliyevin diqqətindən yayınmamışdı. Odur ki, İB-nin rəhbərinə Naxçıvan Milli Məclisinin blankında öz əli ilə yuxarıdakı təşəkkür məktubunu yazıb göndərmişdi...

Akif Zeynalovun Heydər Əliyev şəxsiyyətinə rəğbəti hələ 1969-cu ildən yaranmışdı. Respublikanın yeni başçısının xalq təsərrüfatının bütün sahələrində, o cümlədən neft-kimya sahəsində sürətli tərəqqiyə nail olmaq üçün gördüyü irimiqyaslı işlər o zaman 27 yaşlı gənc kimyaçı-mühəndis Akifin də böyük rəğbətində səbəb olmuşdu. O, ulu öndərin Azərbaycanı yalnız aqrar respublika kimi yox, həm də güclü sənaye diyarı kimi inkişaf etdirmək üçün apardığı məqsədyönlü işlərlə qürur duyur, bu prosesdə fəal iştirak etmək istəyirdi. Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə neft-kimya sənayesinin maşın-avadanlıq parkının 1970-ci ildən başlayaraq ildən-ilə yenilənməsi, ən müasir texnologiya ilə təchiz edilməsi gənc mühəndisin bu yüksəlişə maraqlı və inamını artırır.

Akif Zeynalovun o zaman çalışdığı "Sintezkauçuk" zavodunda nadir texnoloji qurğunun – "EP-300", qonşu "Üzvi sintez"

zavodunda isə "Polimir-120" komplekslərinin tikilib istifadəyə verilməsi bilavasitə Heydər Əliyevin Azərbaycanın kimya sənayesinin gələcək inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğının, verdiyi layiqli töhfənin təzahürü idi. Bütün bunlar Sumqayıt kimyaçıları kimi, Akif üçün də çox xoş idi və onda böyük qürur doğururdu. O bilir ki, Çexoslovakiya istehsalı olan, böyük valyuta bahasına başa gəlmiş "EP-300" kompleksini Moskva əvvəlcə başqa bir respublikaya göndərməyi nəzərdə tutsa da, Heydər Əliyev özünün nüfuzundan istifadə edərək, həmin nadir qurğunun məhz Azərbaycana gətirilməsinə nail olmuşdu. Ümummillilə lider yaxşı bilirdi ki, həmin kompleks Sumqayıtda inşa edilməsə, Azərbaycan kimyası kiçik potensiallı, ucuz xammal istehsalçısı olaraq qalacaqdı. Heydər Əliyev təklifini Kreml qarşısında respublikamızın xeyrinə inandırıcı fakt və arqumentlərlə əsaslandırma bilmiş,

"EP-300" uğrunda mübarizədə qalib gəlmişdi. Bu nüfuz və məharətinə görə Akif Zeynalov dahi rəhbərlə fəxr edirdi. O, ulu öndərin Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıdışını da aşılıb-daşan sevincilə qarşılamışdı.

Müstəqillik illərində öz işinə daha böyük məsuliyyətlə yanaşan, ulu öndərin həyata keçirdiyi iqtisadi islahatlara töhfələrini əsirgəməyən Akif Zeynalov vətənpərvər təşəbbüsləri ilə daim seçilib. Erməni separatizmi baş qaldırdığı ilk dövrlərdə "Sumqayıtkauçuk-təmirtikinti" Trestinin rəisi olan Akif Zeynalov düşmən təxribatları nəticəsində qaçqınlıq, köçkünlük əzablarına məruz qalan soydaşlarımıza bacardığı qədər kömək göstərmiş. O zaman öz təşəbbüsü və yorulmaz səyləri ilə respublikada ən iri təmir-tikinti müəssisəsini – "Azmənzilsənayetikintitəmir" İstehsalat Birliyini yaratması da onun çəvik təşkilatçılıq bacarığının nəticəsi idi. Bu yurdsevər insan Laçından, Qubadlıdan tutmuş bütün Qarabağ zonasında (Zəngilan, Cəbrayıl, Füzuli, Ağdam, Ağcabədi, Xocalı rayonlarında) və Azərbaycanın digər bölgələrində 130-dan çox idarəni birleşdirən 11 Təmir-Tikinti Trestini yaratmağa nail olmuş. Həmin idarələrdə, ümumilikdə, 5 mindən artıq işçi çalışmışdı ki, onların 1200-dən çoxu qaçqın-köçkün həmvətənlərimiz idi. Hamısı da sığınacaqda, sabit əməkhaqqı ilə təmin olunmuşdu.

Xocalı qəsəbəsinə şəhər statusu verildikdən sonra orada aparılan tikinti-abadlıq işlərində Akif müəllimin rəhbərlik etdiyi kollektivin üzvləri işçisi fəal iştirak edib. Silahlı qarşıdurmaların, döyüşlərin gücləndiyi dövrlərdə o, dəfələrlə sərhəd rayonlarında olub, Şuşaya, Laçına, Ağdamla, böyüyüb boya-başa çatdığı Füzuliyə, xüsusən Xocalıya həm tikinti materialları, həm də ərzaq və sair aparılması üçün maksimum fədakarlıq göstərmiş.

"Azmənzilsənayetikintitəmir" İB-nin baş direktoru kimi Akif Zeynalov Milli Ordumuzun yaradılmasına, onun silah-sursatla təmin edilməsinə sanballı kömək göstərmiş. O, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları Əlif Hacıyevin, Yuri Kovalyovun ailələrinə, cəbhədə yaralanaraq müalicəyə ehtiyacı olanlara, mədəniyyət işçilərinə, Türkiyədə,

Almaniyada, Rusiyada, Ukraynada təhsil alan ali məktəb tələbələrində də təmənna-sız yardımlar edib. Akif müəllim Daşaltı əməliyyatında həlak olmuş 40-dan artıq döyüşçünü "fəxri işçi" kimi Birlikdə qeydə aldıraraq, onların ailələrinə daimi maddi köməklik göstərmiş. Şəhid ailələrinin, qazilərin, kimsəsizlərin dayağı olub. O vaxt respublikanın maliyyə böhranı keçirən bir çox müəssisə və büdcə təşkilatları da kömək üçün kifayət qədər gəlirli olan tikinti təşkilatının səxavətli rəisi Akif Zeynalova üz tutublar.

Bir çox "olixarxlar"dan fərqli olaraq, məhz Akif müəllimin rəhbərlik etdiyi birliyin sayəsində 1990–94-cü illərdə mədəniyyətə, incəsənətə də qayğı göstərilib, el arasında deyildiyi kimi, əl tutulub.

Heydər Əliyev qvardiyasının sadıq, etibarlı əsgəri olan, hər şeydən öncə doğma xalqını düşünən bu vətənpərvər insan xeyriyyəçilik missiyası ilə respublikamızın müxtəlif bölgələrində, o cümlədən Sumqayıtda sosial-mədəni obyektlərin təmirinə, bir sıra əhəmiyyətli tədbirlərin keçirilməsinə də yaxından kömək göstərmiş. Abşeron rayonunun Saray qəsəbəsində böyük bir məscidin layihələndirmə və tikinti xərcləri bütünlüklə həm İstehsalat Birliyinin, həm də bir xeyriyyəçi kimi Akif müəllimin şəxsi vəsaiti hesabına ödənilib.

Onu da deyək ki, mühəndis bacarığı ilə yanaşı, yaradıcı istedadı ilə də fərqlənən Akif Zeynalov ötən əsrin 90-cı illərində teatr-kino aləminə dramaturq Akif Həsənoğlu kimi daxil olub və 10-a qədər maraqlı pyes yazıb. "Mənim ağ şəhərim",

"Yanmış evin nağılı", "Dəfn", "Qara daş", "Oğurlanmış xalça", "Tənha payız yarpağı", "Qocalar evində", "Dünyaxanim ev axtarır", "Dost qeyrəti" əsərləri bu sıradandır. Həmin pyeslərdən 5-i Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının və Bakının "Meydan" teatrının səhnələrində tamaşaya qoyulub.

Özünün də sıralarında olduğu Sumqayıt kimyaçılarına həsr olunmuş və dramatikliyi ilə tamaşaçılarda böyük maraqlı yaratmış "Mənim ağ şəhərim" pyesinin motivləri əsasında maraqlı film də çəkilib. Bu əsərdə sovetlər dövründə qəsdən kimya poliqonuna çevrilmiş Sumqayıtın o vaxtkı gərgin ekoloji vəziyyətini, şəhər əhalisinin ağır sosial şəraiti ön plana çəkilib. Hətta ölkəmizdə azad iqtisadi zonaların yaradılmasının təşəbbüskarlarından olan BMT-nin Azərbaycan üzrə o vaxtkı nümayəndəsi Paolo Lembo Sumqayıtdakı rəsmi tədbirlərin birində çıxışını həmin filməndən aldığı təəssüratla başlamışdı.

Təsədüfi deyil ki, bir bacarıqlı təsərrüfat adamı və təşkilatçı, vətəndaş və ziyalı kimi tanınan Akif Zeynalovun zəhməti daim yüksək dəyərləndirilib. Sevimli şəhəri Sumqayıtın 70 illik yubiley günlərində Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamla ona "Azərbaycanın Əməkdar mühəndisi" fəxri adı verilib.

Bəli, özünü Heydər Əliyev məktəbinin yetirməsi sayan, hər zaman bu adı layiqincə doğrultmağa çalışan el ağsaqqalı Akif Zeynalov belə hörmət-izzət sahibidir.

Rəhman ORXAN,
Əməkdar jurnalist